הגאון רבי מנשה קליין גאב"ד אונגוואר
בביקורו באוהל החסד

הגאון רבי יצחק טוביה וייס שליט"א גאב"ד העדה החרדית מתרשם
עמוקות מחלוקת הענק לילדי ישראל ועניי ירושלים וארץ הקודש

הגאון רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א, מראשי המשפיעים
בקהילת ברסלב מבקר באוהל

הנעליים העשויות מ...אור...

אין ספק שעיני ארבעים ושניים אלף ילדי ישראל המחזיקים בקופסאות הנעליים החדשות, נצצו יותר מהנעליים המבהיקות... – איך "משמחי לב" מביאים, כמדי שנה, שמחה לרבבות בתי ישראל לקראת הפסח

מאת ב. גלבוע

כאשר רואים את האור השפוך על פני הילדים המחזיקים בקופסאות הנעליים, אפשר לחשוב שהאור עשוי מנעליים...

אבל האמת היא, שהנעליים מעור, עשויות מ...אור... וכל־כך למה? כי מה יותר מאיר מהצדקה, שיהודים מעבר לים, באמריקה הרחוקה, נותנים עבור יהודי ירושלים וארץ ישראל שאינם מכירים? זו הרי הצדקה הכי משובחת, שהיא מתן בסתר, שאין המקבל יודע ממי מקבל ואין הנותן יודע למי הוא נותן!

ומה מאיר יותר, מצדקה כזו שניתנת בתוככי ירושלים, במאור פנים ובכבוד?

כי אפשר בהחלט לומר, ש"משמחי לב" הוא "בית ספר" למתן צדקה בכבוד ובהדר, בלי שהמקבל יתבייש או ירגיש אי־נעימות.

איך הם עושים את זה? זו בעצם שיטה שלמה, ארוכת שנים. לא נוכל להקיף את כל ארבעים שנות הלימוד בשורות אחדות... אבל את עיקרי הרעיונות אפשר לבטא. יושב לו באמריקה יהודי בעל חסד עצום, גאון בחסד, ששמו רבי זלמן אשכנזי שליט"א. הדבר הכי חשוב לו במשנת החסד, הוא לשמח את יהודי ירושלים וארץ ישראל. והוא שוקד על זה יומם ולילה.

בגדלות משנת החסד שלו, הוא עושה כל מאמץ שהחסד יהיה מלא חן, בכבוד, בהדר, בלי שהמקבל ירגיש מקבל מתת, אלא מקבל שירות, כמו כל לקוח במרכול או בחנות... איך עושים זאת? בואו נא לביקור בכל אחד משלוחות מפעלי "משמחי לב" בירושלים, ותיווכחו...

עשרים שקלים לזוג

בחלוקה כדת של תורה: בנפרד לאבות ובנפרד לאמהות, מעניקים את הנעליים עבור ילדי ירושלים וארץ ישראל. לא אחד ולא עשרה, לא מאה ולא אלף. ארבעים ושתיים אלף זוגות. הנעליים האלה משובחות הן. לא פחות משובחות מהנעליים שילדי בורו פארק החרדיים נועלים. תפיסתו של רבי זלמן היא, כי כל מה שהוא היה רוצה לרכוש עבור עצמו, ילדיו או נכדיו — ירכוש באיכות מקבילה עבור הנצרכים. הרי הם בני מלכים! "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש!". חובה לתת להם את הכי טוב!

לכן משקיעים את הנשמה בנעליים המיובאות מחו"ל. משקיעים באיכות. משקיעים ביופי. משקיעים במבחר. משקיעים במידרך כף הרגל, דמתקריא אורטופדיה.

עכשיו באים הילדים ומקבלים את הנעליים.

השנה הוקם האוהל לחלוקת הנעליים ברחבת זופניק. ההורים מגיעים עם הכרטיס המגנטי של "משמחי לב", "מגהצים" אותו במסוף המשוכלל ומיד מודפסת כמות הנעליים והסוגים שהזמינו מבעוד־מועד, לפי קריאתם המוקדמת בדואר של "משמחי לב".

תוך רגעים אחדים הם בוחרים ומודדים את הנעליים לכל הילדים. עבור כל זוג משלמים עשרים שקלים. ויש לזה כמה־וכמה סיבות. ראשית, הילד רואה שאבא משלם עבור הנעליים, ולא סתם מקבל מתנת־חינם, וזה מחמם לו את הלב. גם כבודו של האבא חשוב כאן. התשלום גם מאפשר להורה ששילם, לבוא בטענות, אם יש לו... "זה קטן מדי, גדול מדי, אני רוצה דוגמה אחרת..." לו קיבל ממש בחינם, היה מרגיש נבוך ומתבייש לבקש שינוי... וב"משמחי לב" רואים כאתגר קדוש לעזור, "עד שהלקוח יהיה מרוצה מאה אחוז".

זאת ועוד: רבי זלמן איש החסד, לא רוצה שכסף שיהודי מוציא על צדקה, ילך להוצאות. הוא מבקש שהסכומים שיהודים העניקו לו עבור הנעליים לילדי ירושלים וארץ הקודש, ילכו כליל רק עבור הנעל עצמה. את ההוצאות הנלוות, שכירות השטח, הקמת האוהל, מערכות המיכון, הצוות המתפעל — מממנים מעשרים השקלים האלה.

"השנה הנעליים מוצלחות במיוחד"

ראיינו כמה מ"לקוחות" "משמחי לב", ומצאנו אותם מאושרים ממש... מישהו סיפר בגילוי־לב: הנעל היתה כבר עם חור בסוליה... לא כל כך נוח, אבל לא רואים את זה... ובכלל, לא יורד גשם עכשיו... הנעל החדשה של "משמחי לב" הצילה את המצב..."

הלקוחות טוענים שהשנה היה ה"ליין" מוצלח במיוחד. נעליים כה יפות ומכובדות... "בחנות יוקרתית בבני ברק או בירושלים, לא היינו משיגים מכובדות יותר".

הפעוט נישק את קופסת הנעליים...

בלי הרבה חזון, אפשר לדמיין בעיני רוחנו את השמחה של הילדים בליל הסדר... הילדים מגיעים אל שולחן הסדר, כל אחד מהם נועל את הנעל החדשה, הנוצצת... כולם צועדים אל הסדר בשמחה. "א מחיה" להביט בשמחת יום טוב שלהם...

אחד ההורים נענה ואמר: "אתם בעצמכם לא יודעים מה שאתם עושים... זה לא עוד ארגון, עוד 'קמחא'... אם לא משמחי לב — איני יודע איך אני עושה את היום טוב... הנעליים שלכם עושים שמחת יום טוב בבית שלנו..."

השמחה הזו מתרוננת כבר סמוך לראש חודש, ועד לחג עצמו. אבל מבט חד הבחין במשהו נדיר קורה באוהל: ילד חמוד בן ארבע, רק לא מזמן עשו לו פיאות, מחזיק בידו את הקופסה של נעליים, ומנשק את הקופסה בחביבות...

אפשר להבין אותו. זו הפעם הראשונה שיש לו נעל חדשה בקופסה... עד כה נעל רק נעליים שקיבל בירושה מאחיו או מבני הדודים...

וילד אחר, חביב ופעוט, לקח את הנעליים הנוצצות, ופשוט התחיל לרקוד משמחה...

כמה נפלא שאפשר לשמח ילדי ישראל!

בשר ודגים וכל מטעמים

"משמחי לב" מחלק גם מיץ ענבים ועופות לכבוד החג. בשר בקר ודגים מעניק במחיר עלות, שהוא מחיר נמוך עד מאוד, ויש בו חסכון גדול יותר, מאילו היה נותן את הבשרים ב"חלוקה".

כי נאמר שנותנים למשפחה שניים־שלושה קילוגרם, בזה זה נגמר. אבל היא צריכה שישה־שבעה קילוגרם. שלושה ק"ג בשר, שווים כמאה וחמישים שקלים. כמה יעלו למשפחה שבעה ק"ג בשר, לפי שמונים שקל, שזהו המחיר הנדרש בשוק: חמש מאות ושישים שקלים. ב"משמחי לב" הם משלמים מחיר עלות שהוא זול באופן קיצוני, כי "משמחי לב" שרוכש בכמויות, משלם זול יותר: חמישים שקלים לקילו. ישלמו אפוא שלוש מאות וחמישים שקלים לשבעה קילו. חסכון אמיתי של מאתיים ועשרים שקלים!

חנות בשר־עופות־דגים של "משמחי לב", הורידה את המחירים בשוק, והביאה רווחה לבתי ישראל. במחירים שם קל יותר לקנות את צרכי החג בהרחבה. לא צריך יותר להצטמצם בדקדוקי עניות.

בחנות אין צריך להציג את כרטיס האשראי של "משמחי לב", והקניה היא חופשית. אם כי די ברור שלשם מגיעים מי שבלי זה יתקשו לערוך את הקניות לחג. והרי כל־כך הרבה אנשים מתקשים לממן הוצאות החג בלי לקמץ!

איך משתלטים בחנות כה קטנה? קודם כל יש סדר מופתי וחלוקה ברורה: מה"פרונט", הדלת הראשית כניסה רק לנשים. הכניסה לגברים מהדלת האחורית. לכל לקוח לא אורכת השהות במקום יותר מדקה. עשרה עובדים חרוצים וזריזים באופן מיוחד, עומדים הכן. ברגע שאדם נכנס, מישהו שואל אותו מה הוא צריך ומיד מביאים הכל. אלה אנשים זריזים ומיומנים, עם מרץ ועם לב... אברכים עדינים העושים מלאכה של חסד, עם כל הלב והנשמה, כמו שמתאים ל"משמחי לב", לשמח את הלב.

ומצות אפה ויאכלו

טונות של מצות מתוצרת קוממיות, מחולקות ע"י "משמחי לב". אלה המצות הכי יקרות והכי איכותיות, הם אומרים. אבל המחיר מוצדק. כי יש כאן הידורים מיוחדים: אפיה על גבי נייר, לא על משטחי מתכת. מערוכים מעץ. ח"י רגעים מהלישה ולא מרגע הנחת העיסה על שולחן העריכה. והמצות גם טעימות במיוחד.

גם במצות, "משמחי לב" רוצים לתת ליהודים שאין להם, את הכי טוב. "אבא (רבי זלמן אשכנזי) אומר שלעניים צריך שיהיה את המוצר הכי טוב והכי מהודר. הוא לא מתפשר על איכות, הידור, ועל דרך הכבוד של החלוקה".

אל "משמחי לב" פנה יהודי ואמר כי המצות שלהם החזירו לו את המנוחה הביתה... בעבר היה קונה לעצמו את המצות המהודרות של קוממיות, ואילו עבור הילדים השתמש במצות שקיבל מ'קמחא', זולות יותר ופשוטות. היו צריכים כל הזמן להזהר שלא יערבבו. מאז שהוא מקבל את המצות של קוממיות, נגמר "המצות שלי, מצות שלך"... כולם אוכלים אותן מצות ושלום על ישראל...

ואלמנה יעודד

"משמחי לב" חילק בו־ביום הפורים, מענקים של אלף שקלים לארבע מאות וחמישים אלמנות.

רבי זלמן אשכנזי סיפר ליהודי גביר על החלוקה הזאת, והוא שאל אותו מניה־וביה: "כלום סבור מר שזה יספיק להן עד פסח?"

"כמובן שלא... ומה אוכל עוד לעשות?..." — נענה רבי זלמן. להפתעתו הודיע לו הגביר: "אני נותן לך חמישים אלף דולר, כדי שתוכל לתת עוד 'נתינה' לכל האלמנות לקראת פסח".

וכך יצאה עתה החלוקה השניה, של עוד חמש מאות שקל לכל אחת מהאלמנות, ובסך הכל אלף וחמש מאות שקלים.

יפו פעמי ישראל בנעלים

אורחים רמי מעלה הגיעו לבקר באוהל החסד של "משמחי לב". בהם היו הרבנים הגאונים: רבי יצחק טוביה וייס שליט"א, גאב"ד העדה החרדית בירושלים; רבי מנשה קליין שליט"א, גאב"ד אונגוואר; רבי משה שטרנבוך שליט"א, ראב"ד העדה החרדית; רבי משה צדקה שליט"א, ראש ישיבת פורת יוסף; רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א, ר"מ בישיבת שער השמים ומגדולי המשפיעים בברסלב.

אמנם אין מתנבאים בסגנון אחד, אך כמעט מפי כולם יצא הפסוק בהתפעלות: "מה יפו פעמייך בנעלים", כי הרי בפסח מודגש שאוכלים אותו דרך חירות: "נעליכם ברגליכם"... ובלבם ובפיהם הובעה הברכה, שבנעליים האלה יקבילו ילדי ישראל פני משיח צדקנו — — —